

Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina.

Wersja robocza na potrzeby prowadzonych konsultacji społecznych.

Lublin, 6 listopada 2023 roku.

Spis treści

Dlaczego stworzyliśmy Politykę młodzieżową Lublina?.....	4
Jak powstawała Polityka młodzieżowa Lublina?.....	6
Diagnoza	8
Odbiorcy Polityki młodzieżowej Lublina	19
Wizja	21
Zasady.....	21
Kierunki.....	22
1. Młodzi ze spokojną terażniejszością	23
2. Dobre wejście w dorosłość	28
3. Zaangażowana przyszłość	31
4. Młodzi osadzeni w lokalnej tożsamości.....	35
5. Mądra dorosłość dla młodości.....	39

Szanowni Państwo,

otrzymanie przez nasze miasto zaszczytnego tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 jest dla nas nie tylko powodem do dumy, ale także zobowiązaniem do działania. Jesteśmy zaangażowani w tworzenie środowiska, które jest otwarte i przyjazne dla młodzieży, stając się prawdziwym Miastem Młodych.

Jako Miasto Młodych, jesteśmy zobowiązani do aktywnego słuchania i rozumienia potrzeb naszej młodzieży. Stwarzamy przestrzeń, w której mogą oni swobodnie wyrażać siebie i realizować swoje pomysły, a także tworzymy instytucje i miejsca, które mogą być kształtowane przez młodych ludzi gotowych wziąć odpowiedzialność za swoją społeczność.

Naszym priorytetem jest utrzymywanie otwartej rozmowy z młodymi mieszkańcami i mieszkankami i zapewnienie, że ich głosy są słyszane i brane pod uwagę w decyzjach wpływających na ich przyszłość. Dążymy do bycia miastem, które szanuje i wspiera różnorodność. Dostrzegamy długofalowe zagrożenia współczesności i podejmujemy kroki, które je zminimalizują. Miasto Młodych jako wspólnota podejmuje wszystkie niezbędne działania, aby być lepszym miejscem do życia dla kolejnych generacji młodzieży, które nadejdą po nas.

Przekazujemy na Państwa ręce dokument „Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina”, który wskazuje wartości i kierunki rozwoju miasta na kolejne lata. Podpisujemy się jednocześnie pod dokumentem przyjętym 3 czerwca 2023 roku w Muzeum Narodowym w Lublinie podczas pierwszego wspólnego posiedzenia Młodzieżowej Rady Miasta Lublin i Rady Miasta Lublin oraz czynimy go w ten sposób integralną częścią dokumentu polityki młodzieżowej.

dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin

Beata Stepaniuk-Kuśmierzak
Zastępczyni Prezydenta ds. Kultury, Sportu i Partycypacji
Pełnomocniczka Prezydenta Miasta Lublin ds. Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023

Dlaczego stworzyliśmy Politykę młodzieżową Lublina?

Lublin od lat dostrzega wyzwania świata młodych i wdraża działania oraz programy, które wzmacniają młode osoby korzystające z usług miasta, uczące się tutaj, pracujące, mieszkające lub po prostu spędzające tu czas. Rok 2023 to szczególny moment dla interesów młodzieży w Lublinie, święto Europejskiej Stolicy Młodzieży. Dostrzegamy to nie tylko jako zobowiązanie, ale również ogromną szansę rozwojową dla miasta. Dlatego idziemy krok dalej – w procesie badawczym i partycypacyjnym wypracowaliśmy wspólnie z młodymi osobami „Miasto Młodych. Politykę młodzieżową Lublina”. Jest to nasze kolejne zobowiązanie wobec energii, oczekiwań, pomysłowości wyzwolonych przez Europejską Stolicę Młodzieży.

Opracowany dokument stanowi odpowiedź na potrzeby i wyzwania lubelskiej młodzieży. Młodzi chcą, by ich głos i ich pomysły były wysłuchane. Młodzież chce być włączana w procesy decyzyjne, które bezpośrednio jej dotyczą, ale i dotyczą miasta, regionu, kraju. Rozmowa powinna rozpoczynać się w środowisku najbliższym młodemu człowiekowi – w domu, szkole, dzielnicy, a samo prowadzenie dialogu z młodzieżą może wspomóc nas – dorosłych, rodziców i opiekunów, decydentów – w podejmowaniu odpowiedzialnych decyzji. Jeśli nie zadbamy o włączenie młodzieży w życie miasta i kształtowanie najbliższego otoczenia, Lublin za kilka(naście) lat nie będzie mieć aktywnych i zaangażowanych dorosłych obywateli i obywaterek.

Wskazane w polityce młodzieżowej **kierunki** są wyrazem priorytetów, którymi powinniśmy się kierować przy planowaniu i realizacji działań skierowanych do młodzieży. Kierunki mają charakter interdyscyplinarny. **Zasady** w polityce młodzieżowej rozumiemy jako cechy opisujące wszystkie działania miasta skierowane do młodych osób.

Polityka młodzieżowa koresponduje z treścią głównego dokumentu strategicznego w naszym mieście – Strategią Lublin 2030. Wpisuje się w zaprezentowaną w tym dokumencie misję i wizję miasta i uwzględnia wszystkie 5 obszarów rozwojowych zdefiniowanych w tym dokumencie. Sama polityka nakreśla kierunki rozwoju miasta bez czasowego horyzontu, ale nie bez znaczenia jest kontekst szerszego planowania rozwoju miasta. W głównym dokumencie strategicznym miasta umowy czas realizacji został zaplanowany do 2030 roku, więc kierunki przewidziane w polityce młodzieżowej powinny do tego czasu zmaterializować

się w działaniach wykonawczych miasta i samorządowych instytucji. Zachęcamy, aby polityka młodzieżowa stawała się także punktem odniesienia dla środowisk młodzieżowych, dorosłych pracujących z młodzieżą i na rzecz młodych, ale i organizacji pozarządowych przygotowujących ofertę edukacyjną, kulturalną, sportową dla młodych.

Jak powstawała Polityka młodzieżowa Lublina?

W procesie tworzenia polityki, który trwał od marca 2023 roku, zaangażowani byli młodzi ludzie mieszkający lub uczący się na terenie Lublina, a także eksperci i ekspertki, aktywiści społeczni oraz urzędnicy i urzędniczki. Dla skutecznie opracowanej polityki, dostosowanej do sytuacji młodzieży, konieczne było dokładne zrozumienie ich wyzwań i potrzeb. W tym celu na początkowym etapie prac nad dokumentem przeprowadziliśmy szczegółową diagnozę, która opierała się między innymi na istniejących wynikach badań lubelskiej młodzieży oraz dodatkowych badaniach jakościowych.

Wnioski zawarte w diagnozie zostały wykorzystane do określenia kluczowych obszarów działań na rzecz młodych ludzi oraz zasad, którymi powinno kierować się miasto tworząc programy dla młodzieży.

W ramach procesu przeprowadziliśmy:

- analizę danych zastanych, w ramach której przeanalizowaliśmy kilkanaście dokumentów regulujących kwestie młodzieżowe na poziomie europejskim, krajowym i lokalnym;
- analizę istniejących raportów z badań i działań partycypacyjnych z młodzieżą lubelską m.in. raporty badawcze przed Europejską Stolicą Młodych, badania Młodzieżowej Rady Miasta;
- 6 wywiadów eksperckich z osobami dorosłymi pracującymi z młodzieżą i na jej rzecz, w tym m.in. przedstawiciele i przedstawicielki społeczności akademickiej, organizacji społecznych, szkół, urzędu;
- 6 grupowych wywiadów z młodzieżą, w których uczestniczyło 36 przedstawicieli i przedstawielek osób młodych nieuczących się w wieku 19–26 lat, w tym osób należących do grupy NEET, czyli osób nie uczących się i nie pracujących (z ang. *Not in Education, Employment or Training*), studentów wieku 19–26 lat, uczniów i uczennic szkół podstawowych, uczniów i uczennic szkół technicznych i branżowych w wieku 15–20 lat, pracowników i pracowniczek młodzieżowych (ze szkół, instytucji kultury, organizacji pozarządowych), uczniów i uczennic ze szkół specjalnych.
- 3 spotkania i warsztaty z urzędnikami i urzędniczkami oraz radnymi w celu wypracowania możliwych budżetowo i czasowo narzędzi realizacji poszczególnych kierunków.

Projekt polityki został poddany konsultacjom społecznym, które rozpoczęły się w listopadzie 2023 roku.

Diagnoza

Punktem wyjścia do kształtowania Polityki młodzieżowej Lublina jest uznanie młodzieży za istotną grupę społeczną oraz wykorzystanie tego, że istnieją już pewne podwaliny w postaci istniejących polityk, strategii i programów młodzieżowych w wielu miastach Polski¹. Zadaniem tych dokumentów jest wspieranie zaangażowania młodzieży w życie demokratyczne oraz jej aktywności społecznej i obywatelskiej, a głównym celem jest zapewnienie wszystkim młodym ludziom niezbędnych narzędzi i zasobów do uczestnictwa w życiu społecznym².

Tworząc dokument lubelskiej polityki młodzieżowej zastanawialiśmy się, co wiemy o młodych ludziach? Jakie wyzwania ich dotyczą? O czym mówią rozmawiając o życiu w mieście? Jak temat młodzieży widzą pracownicy i pracowniczki młodzieżowe? Żeby odpowiedzieć na te pytania analizowaliśmy dane z badań reprezentatywnych realizowanych dla różnych grup wiekowych młodzieży w Polsce i Europie oraz dane jakościowe opisujące kontekst lubelski. W ten sposób uzyskaliśmy opis wyzwań dotyczących młodych ludzi na poziomie krajowym uzupełniony o informacje dotyczące sytuacji Lublina.

Młodzież w liczbach

Według danych z 2022 roku w Lublinie mieszkało ogółem 331 243 osoby³. Spośród nich 15 864 to osoby w wieku 10-14 lat (ok. 5%), 13 771 to młodzież w wieku 15-19 lat (ok. 4%), 15 151 stanowią osoby w przedziale wiekowym 20-24 lat (ok. 4,5%), a 21 158 to mieszkańcy i mieszkanki w wieku 25-29 lat (ok. 6%)⁴. Ludzie młodzi stanowią zatem 19,5% ogółu mieszkańców^{5,6}.

¹ Polityka młodzieżowa funkcjonuje np. w Warszawie, Poznaniu

² Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 stanowi ramy dla współpracy w tym obszarze młodzieży, opierając się na rezolucji Rady z dnia 26 listopada 2018 roku

³ Bank Danych Lokalnych, od 2019 spada liczba ludności mieszkańców Lublina (2021 rok - 332 852 os.; 2020 rok - 335 114 os.; 2019 - 339 784 os.; 2018 - 339 682 os.)

⁴ Bank Danych Lokalnych, 2022, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl>

⁵ Analizując dane z lat poprzednich z Biura Danych Lokalnych (BDL), można zauważyć, że odsetek w tych grupach wiekowych pozostaje stosunkowo stabilny

⁶ W 2022 roku w Polsce zamieszkiwało 37 766 327 osób, z czego w wieku 10-14 lat było 6%, w wieku 15-19 lat - 5%, w wieku 20-24 lat - 5%, a w wieku 25-29 lat - 6%. Ludzie młodzi stanowią zatem 21% ogółu ludności Polski

W roku szkolnym 2021/2022 w Lublinie uczęszczało łącznie do różnych typów szkół ponadpodstawowych 27 589 uczniów i uczennic. Spośród nich 23 022 stanowili uczniowie i uczennice szkół dla młodzieży, a 4 567 to słuchacze i słuchaczki szkół dla dorosłych. Nadal widoczna jest dominacja liceów ogólnokształcących, w których liczba uczniów i uczennic (liceów dla młodzieży) wynosiła 13 291, tj. 57,7% ogółu uczniów i uczennic w tego typu placówkach (dla młodzieży). Do szkół zawodowych (w tym techników) dla młodzieży uczęszczało 9 731 osób⁷.

Lublin znajduje się w czołówce ośrodków akademickich w Polsce pod względem liczby studentów i jest największym wśród tych położonych we wschodniej części kraju. Według danych z roku akademickiego 2020/2021 w Lublinie studiowało 59 135 osób na 9 uczelniach (w tym 5 uczelniach publicznych i 4 uczelniach niepublicznych)⁸. Liczba studentów zagranicznych i studentek zagranicznych wynosiła 8 154 osób i obserwowana jest tendencja wzrostowa z roku na rok⁹.

Wyzwania młodych ludzi

Przegląd raportów dotyczących wyzwań i potrzeb istotnych dla młodzieży w Polsce pozwolił nam wyodrębnić kilka obszarów problemowych, które zostały opisane poniżej. Prezentowany materiał został zebrany na bazie danych ogólnopolskich, międzynarodowych, a także badań, które specjalnie przeprowadziliśmy w celu lepszego zrozumienia sytuacji w Lublinie. Badania te obejmowały wywiady indywidualne pogłębione (IDI) oraz badania fokusowe (FGI) z młodzieżą, pracownikami młodzieżowymi oraz osobami, dla których tematyka młodzieży w Lublinie jest istotna.

Edukacja

⁷ Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lublin za rok 2021/2022, <https://lublin.eu/mieszkanicy/edukacja/raporty-i-opracowania/>

⁸ <https://student.lublin.eu/potencjal-akademicki-miasta/>

⁹ Bank Danych Lokalnych, 2021 oraz <https://lublin.eu/biznes-i-nauka/nauka/lubelskie-uczelnie/>

Zgodnie z przepisami prawa oświatowego, samorząd ma za zadanie zapewnić odpowiednie środki finansowe dla szkół, zarówno pod kątem infrastruktury, jak i materiałów dydaktycznych, a także kształtować sieć publicznych placówek oświatowych¹⁰. Jednostka samorządowa ma istotny wpływ na ustalanie standardów funkcjonowania szkół oraz pośrednio wpływa na jakość oferowanego przez nie kształcenia, jednak nie należy zapominać, że na stan budżetu samorządu ogromny wpływ mają subwencje i dotacje od władz krajowych. Rozmiar luki budżetowej jest szczególnie widoczny w obszarze oświaty. Samorząd ma również ograniczone możliwości wpływania na podstawę programową czy system edukacji.

Wyniki badań przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika Praw Dziecka wskazują, że polscy uczniowie i uczennice, im młodsi, tym bardziej lubią swoje szkoły, jednak tylko 53,3% młodzieży wyraża zadowolenie ze środowiska szkolnego¹¹. Według badań CBOS-u opinie Polaków na temat jakości nauczania w szkołach publicznych są generalnie pozytywne. Niemniej, w porównaniu do wcześniejszych badań, można zauważyć pogorszenie ocen dotyczących jakości nauczania we wszystkich typach szkół publicznych. Krytyczne opinie na temat nauczania w szkołach publicznych wyrażają głównie absolwenci i absolwentki uczelni¹². Najważniejszym problemem, który jest wskazywany przez 38% respondentów i respondentek w odniesieniu do polskich szkół, jest nadmiar nauki pamięciowej oraz niewystarczająca ilość nauczania praktycznych umiejętności, natomiast problem braku wsparcia psychologicznego dla uczniów dostrzega 24% badanych. Inne istotne kwestie związane z systemem edukacji obejmują nauczanie ukierunkowane na rozwiązywanie testów, brak indywidualnego podejścia do uczniów, przemoc wśród uczniów i uczennic oraz problemy kadrowe, w tym rotację nauczycieli¹³.

Z badania "Młodzież 2021" wynika, że wśród planów życiowych uczniów dominują studia – 68% z nich zamierza kontynuować naukę, przy czym połowa z tych osób planuje łączyć studia z pracą¹⁴. Według danych z raportu z 2022 roku większość młodych ludzi w wieku od 18 do 30

¹⁰ Wskazane kompetencje Wydziału Oświaty i Wychowania, w: <https://lublin.eu/mieszkancy/edukacja/wydzial-oswiaty-i-wychowania/>

¹¹ Raport Rzecznika Praw Dziecka, Ogólnopolskie badanie jakości życia dzieci i młodzieży w Polsce, 2021, <https://brpd.gov.pl/2021/08/30/ogolnopolskie-badania-naukowe-uczniowie-lubia-polska-szkole/>

¹² Centrum Badań Opinii Społecznej, Komunikat z badań. Polskie szkoły 2022, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2023/K_002_23.PDF

¹³ Tamże

¹⁴ Centrum Badań Opinii Społecznej, Młodzież 2021 (raport w wersji płatnej)

lat (85%) jest aktywnych zawodowo, uczy się lub studiuje¹⁵. W badaniach przeprowadzonych przez DeLAB UW 81% studentów i studentek wyraziła przekonanie, że studia poszerzają horyzonty i rozwijają intelektualnie (81% respondentów wyraziło zgodę na to stwierdzenie), jednakże, okazało się, że słabiej przygotowują one do zdobywania kompetencji, takich jak kreatywność oraz umiejętności społeczne, w tym zdolność do współpracy, nastawienie na zmiany i przedsiębiorczość¹⁶.

Uczestnicy i uczestniczki lubelskich badań wskazywali, że edukacja powinna być jednym z głównych priorytetów miasta w kontekście troski o młodzież, szczególnie, że w szkołach i na uczelniach zachodzi proces edukacji, jak i socjalizacji, czyli wchodzenia w życie społeczne. Ważne w kontekście edukacji jest skupienie się na ciągłej edukacji i powiązaniu jej ze sobą, czyli budowanie relacji szkół średnich ze szkołami wyższymi. Osoby badane, zauważają, że część młodych ludzi po uzyskaniu matury, wyjedzie z Lublina, ale przyjadą inni, żeby uczyć się na lubelskich uczelniach.

Rynek pracy

W ostatnich latach młodzież musiała stawić czoła wyzwaniom, takim jak pandemia Covid-19, wojna na Ukrainie oraz wzrost inflacji, co miało wpływ na wejście na rynek pracy oraz perspektywy zawodowe młodych ludzi¹⁷. Pomimo tych wyzwań w 2022 r. większość osób wchodzących na rynek w trakcie studiów czy po ukończonych studiach (64,2%) wskazała, że ich szanse na rynku pracy poprawiły się w porównaniu z rokiem ubiegłym¹⁸. Młodzi ludzie chętnie podejmują pracę podczas studiów. Na podstawie monitoringu Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) z 2021 roku, żeby zdobyć doświadczenie, już w trakcie studiów pracę zaczyna niemal 60% absolwentów i absolwentek studiów niestacjonarnych I stopnia oraz 77%

¹⁵ Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy Think, Aspiracje ludzi młodych odnośnie ich przyszłej kariery zawodowej, 2022, https://rozwijamy.edu.pl/images/raporty/Raport_Aspiracje_ludzi_mlodych_2022.pdf

¹⁶ DeLab UW, Kompetencje przyszłości. Jak je kształtować w elastycznym ekosystemie edukacyjnym?, 2019, <https://www.delab.uw.edu.pl/raporty/kompetencje-przyszlosci-jak-je-ksztaltowac-w-elastycznym-ekosystemie-edukacyjnym/>

¹⁷ Raport PwC Polska, Well.hr i Absolvent Consulting, Młodzi Polacy na rynku pracy, 2022, https://www.pwc.pl/pl/pdf/mlodzi-polacy-na-ryнку-pracy-2022_pl.pptx.pdf oraz <https://www.magazynrekruter.pl/mlodzi-polacy-na-ryнку-pracy/>

¹⁸ Raport PwC Polska, Well.hr i Absolvent Consulting, Młodzi Polacy na rynku pracy, 2022, https://www.pwc.pl/pl/pdf/mlodzi-polacy-na-ryнку-pracy-2022_pl.pptx.pdf

absolwentów i absolwentek studiów II stopnia¹⁹. Młode osoby odczuwają obawy związane z niestabilnością ekonomiczną oraz zastanawiają się, jaki los czeka świat w przyszłości, niemniej są w gotowości do działania i podejmowania różnych aktywności zawodowych²⁰.

Młodzi pracownicy i pracowniczki podejmując pracę, przykładają szczególną wagę do wysokości wynagrodzenia (57% wskazań), a następnie zwracają uwagę na zdobywanie doświadczenia zawodowego, pracę w przyjaznym środowisku, poczucie sensu w pracy, elastyczne godziny pracy, możliwość utrzymania równowagi między pracą a życiem osobistym, pracę zdalną oraz zgodność z własnymi zainteresowaniami²¹.

Uczestniczki i uczestnicy lubelskich badań, realizowanych w procesie tworzenia polityki młodzięzowej, wskazują, że młodzi ludzie często nie posiadają dostatecznej wiedzy na temat rynku pracy w Lublinie, kiedy podejmują decyzje dotyczące wyboru swojej ścieżki edukacyjnej. Obserwuje się niedostateczne wsparcie doradcze związane z wyborem zawodu, zwłaszcza w zakresie dostępu do interesujących zajęć rozwijających umiejętności przedsiębiorcze. Młodzięży w Lublinie brakuje możliwości znalezienia pracy wakacyjnej, która pozwalałaby zarobić na swoje wydatki czy zdobyć nowe doświadczenie.

Późniejsza samodzielność

Dla młodych ludzi "szczęśliwa rodzina" to jedna z najważniejszych wartości - tak wskazało 78% młodych Europejczyków i Europejki²². Udane małżeństwo lub związek są również najczęściej wskazywanym przez polską młodzież warunkiem szczęśliwego życia²³. Tendencja pozostaje aktualna w 2023 roku, co pokazuje raport "Debiutanci '23"²⁴, według którego najważniejsze

¹⁹ Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. (ELA), 2011, <https://www.ela.nauka.gov.pl/>

²⁰ iUW 2022 JustStart 2, Studiując w świecie niepewnego jutra: perspektywy, sprawczość, wizje przyszłości, 2022, https://raporty.iuw.edu.pl/wp-content/uploads/2022/06/JSR00212_raport_final.pdf

²¹ Raport PwC Polska, Well.hr i Absolvent Consulting, Młodzi Polacy na rynku pracy, 2022,

²² Deloitte, First Steps into the Labour Market, 2021,

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ce/Documents/about-deloitte/ce-deloitte-first-steps-into-the-labour-market-2021.pdf>; w badaniu uczestniczyło ponad 9000 osób w wieku 18 - 30 lat z 19 krajów Europy Centralnej, krajów nadbałtyckich oraz z Francji.

²³ Fundacja Stocznia, British Council, NextGeneration, Młodzi dorośli w Polsce, 2021.

<https://stocznia.org.pl/publikacje/mlodzi-dorosli-w-polsce-seria-badawcza-next-generation/>

²⁴ Lata dwudzieste, Debiutanci'23, 2023, <https://mlodziwyborcy.pl/>

wartości dla młodzieży to kolejno: miłość, zdrowie, rodzina, przyjaźń²⁵. Tymczasem warunki życia sprawiają, że zarówno opuszczenie domu, jak i decyzja o ewentualnym małżeństwie czy potomstwie opóźniają się. Dane Eurostat pokazują, że od 2018 roku w Polsce rośnie średnia wieku osób opuszczających dom rodzinny i w roku 2022 wyniosła niemal 29 lat, podczas gdy średnia dla krajów Unii Europejskiej wynosiła w tym czasie nieco ponad 26 lat²⁶. Jedną z przyczyn opóźniającej się samodzielności jest brak bezpieczeństwa finansowego. W badaniach GUS podkreślano, że duża część tzw. gniazdowników²⁷ to osoby nieposiadające żadnych dochodów bądź posiadające dochody poniżej pensji minimalnej. Lublin został wskazany jako miasto ze stosunkowo wysokim odsetkiem osób będących w takiej właśnie sytuacji (36%). W raporcie "Młodzi w Polsce" podkreślono, że wśród osób w wieku od 16 do 24 lat duża część deklaruje, że już pracuje, ale nie daje im to samodzielności finansowej, a aż 43% pracujących na cały etat musi się opierać dalej na dodatkowym wsparciu ze strony rodziców²⁸.

Zgodnie z raportem "Pęknięte pokolenie rewolucjonistów", jednym z głównych życiowych celów młodych ludzi jest posiadanie mieszkania. Wynajem mieszkania jest postrzegany jako etap przejściowy. Kredyt z kolei wskazywano jako najmniej pożądaną sposób finansowania swojego domu czy mieszkania (z obawy na duże koszty i ryzyko)²⁹. Jednocześnie w 2023 roku średnia cena za metr kwadratowy w Lublinie wyniosła 8 830 zł, co sprawia, że koszt mieszkania w mieście jest droższy niż m.in. w Rzeszowie, Łodzi czy Katowicach³⁰.

²⁵ podobne wnioski prezentuje raport A. Kądziała, Polityczny portret młodych Polaków, 2023, <https://www.kas.de/pl/web/polen/einzeltitel/-/content/polityczny-portret-mlodych-polakow-2023-1>, gdzie jako najważniejszą wartość wskazano rodzinę

²⁶ Eurostat, When do young Europeans leave their parental home?, 2023, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230904-1>.

²⁷ Zgodnie z definicją zastosowaną przez GUS gniazdownik to osoba w wieku 25-34 lata mieszkająca z rodzicami, nieposiadająca współmałżonka i niebędąca sama rodzicem. Populacja gniazdowników nie obejmuje osób rozwiedzionych oraz wdowców. Główny Urząd Statystyczny, Pokolenie gniazdowników w Polsce, 2012, <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/jakosc-zycia/pokolenie-gniazdownikow-w-polsce,6,1.html>.

²⁸ K. Sztop-Rutkowska, A. Maszkowska, Młodzi w Polsce. Przegląd Badań, 2023, <https://www.szkoła-liderow.pl/raport-o-stanie-mlodych/>

²⁹ Machalica B., Potocki P., Pęknięte pokolenie rewolucjonistów?, 2021, <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/warschau/19119-20220627.pdf>.

³⁰ Ceny mieszkań w Polsce w roku 2023. Rynek nieruchomości mieszkaniowych, <https://realitytools.pl/ceny-mieszkan-w-polsce#:~:text=Ofertowe%20ceny%20mieszka%C5%84%20w%20Polsce%20na%20rynku%20wt%C3%B3rny%20wzros%C5%82y%20o,ju%C5%BC%209229%20z%C5%82%2Fm2.>

Lubelski kontekst informacji uzyskanych w badaniach realizowanych w procesie tworzenia polityki młodzieżowej potwierdza, że młodzież jak i osoby z nią pracujące widzą te same problemy. Podkreślano, że życie w Lublinie jest drogie, zwłaszcza perspektywa wynajmu bądź zakupu mieszkania, co więcej ilość mieszkań na wynajem jest niewystarczająca. Może to, zdaniem osób badanych, wpływać na to, że młodzież po studiach planuje wyjazd z miasta, albo, że odkłada decyzję o założeniu rodziny. Osoby uczestniczące w badaniach uważają, że miasto powinno stworzyć politykę wspierającą młodzież w usamodzielnieniu, co mogłoby zachęcić młodych ludzi do pozostania w Lublinie.

Aktywność i poczucie wpływu

W 2023 roku w wyborach parlamentarnych osiągnięto rekordową frekwencję wynoszącą nieco ponad 74%³¹, w grupie wiekowej 18 - 29 lat wyniosła ona 68,8% uprawnionych osób³². Jednocześnie młodzież deklaruje wysoki poziom frustracji polityką i niechęć do angażowania się w nią, brak zaufania politykom. To, co ich motywuje do oddania głosu to przede wszystkim chęć wpływu na to, co się dzieje i dokonania zmiany w kraju³³.

Główny Urząd Statystyczny w raporcie z 2020 roku wskazał, że młodzi Polacy i Polki mieszkające się w przedziale wiekowym od 18 do 24 roku życia stanowią drugą grupę pod względem aktywności społecznej. Wyprzedzają ich tylko osoby w wieku 35 - 44 lat³⁴.

O chęć wpływania na miasto zapytano także młodych lublinian i lublinianki w badaniach „Poznajmy się” realizowanych na potrzeby Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023. 35% osób wypełniających ankietę odpowiedziało, że chciałoby wpływać na miasto poprzez uczestnictwo w różnych akcjach społecznych, kolejnymi odpowiedziami było uczestnictwo w badaniach społecznych, głosowanie w Budżecie Obywatelskim i udział w konsultacjach społecznych³⁵.

³¹ Państwowa Komisja Wyborcza, <https://wybory.gov.pl/sejmsenat2023/>

³² Polskie Radio 24.pl, Wybory 2023. Sondaż Ipsos, <https://polskieradio24.pl/5/1222/arttykul/3261668,wybory-2023-sondaz-ipsos-frekwencja-wyniosla-729-proc>.

³³ Lata dwudzieste, Debiutanci'23, 2023, <https://mlodziwyborcy.pl/>

³⁴ Charakteryzuje to tzw. zbiorczy wskaźnik zaangażowania w pracę społeczną opisany w raporcie CBOS, Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich, 2022, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2022/K_041_22.PDF.

³⁵ Europejska Stolica Młodzieży Lublin 2023, Młodzi w Lublinie. Analiza danych z ankiet, 2021, https://lublin.eu/gfx/lublin/userfiles/_public/lublin/esm2023/raport_z_badan_ankietowych.pdf

Z badań realizowanych w ramach procesu tworzenia polityki młodzieżowej dowiedzieliśmy się, że młodzież, niezależnie od obecnej aktywności, jest świadoma tego, że teraz jest czas projektowania miasta dla nich i dlatego ich głos powinien być ważny i słyszalny. Potrzebna jest w tym celu edukacja obywatelska i kontynuacja cenionych narzędzi partycypacji takich jak chociażby Szkolny Budżet Obywatelski czy programy grantowe (np. Miejski Aktywator Młodzieżowy), jednocześnie warto wsłuchiwać się w głos młodych wyrażany w internecie, bo to jest naturalna przestrzeń rozmów o mieście, problemach i potrzebach dla tej grupy wiekowej.

Zdrowie, w tym zdrowie psychiczne

Dla młodych ludzi ważne jest zdrowie fizyczne i emocjonalne oraz bliskie relacje. Lepiej jednak oceniają stan swojego zdrowia fizycznego (68% osób ocenia dobrze i bardzo dobrze) niż emocjonalnego (55%)³⁶. Na podstawie prowadzonych badań obserwuje się również wyraźny trend obniżającej się aktywności fizycznej dzieci i młodzieży³⁷. Wyniki badań wskazują ponadto na niski poziom dobrostanu psychicznego polskiej młodzieży³⁸. Od roku 2014 obserwuje się wzrost liczby wielu dolegliwości zdrowotnych, takich jak trudności ze snem, bóle pleców lub głowy oraz złe samopoczucie³⁹. Zauważalnie wysoki jest także wskaźnik samobójstw wśród młodych ludzi⁴⁰. Od wielu lat wśród dzieci i młodzieży do 18 rż dominującą pozycją w zakresie zachorowalności zajmują zachorowania na nowotwory, niedokrwistość, choroby tarczycy, cukrzycę, otyłość, padaczkę, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergie i zniekształcenia

³⁶ GAD3, Badanie międzynarodowe, Sondaż Merck: Zrównoważony rozwój albo nic. Wymarzona przyszłość Europejczyków z pokoleń Y i Z, https://www.merckgroup.com/pl-pl/company/aktualnosci/informacje_prasowe/zrownowazony-rozwoj-albo-nic-wymarzona-przyszlosc-europejczykow-z-pokolen-y-i-z.html

³⁷ Zembura P., Korcz A., Cieśla E., Nałęcz H., Fundacja V4Sport, Raport o stanie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w Polsce w ramach projektu Global Matrix 4.0, 2022

³⁸ Anna Gromada, Gwyther Rees, Unicef, Worlds of Influence Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries, 2020, <https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/Report-Card-16-Worlds-of-Influence-child-wellbeing.pdf> oraz <https://unicef.pl/co-robimy/aktualnosci/dla-rodzicow/zdrowie-psychiczne-w-europie>

³⁹ WHO Regional Office for Europe, Cosma A, Abdrakhmanova S, Taut D, Schrijvers K, Catunda C, Schnohr C. A focus on adolescent mental health and well-being in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey, 2023, <https://hbosc.org/publications/reports/a-focus-on-adolescent-mental-health-and-well-being-in-europe-central-asia-and-canada/>

⁴⁰ Zachowania samobójcze wśród dzieci i młodzieży. Raport za lata 2012-2021. Na podstawie danych komendy głównej Policji, <https://zwjr.pl/artykuly/raport-dotyczacy-zachowan-samobojczych-mlodziezy>

kręgosłupa. Wśród chorób, które dominują u młodych dorosłych mieszkańców Lublina (powyżej 18 rż) w pierwszej kolejności należy wymienić choroby układu krążenia, cukrzycę, choroby układu mięśniowo- kostnego i tkanki łącznej. Z analizy danych epidemiologicznych dotyczących zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży do 18 r.ż. wynika, że największą chorobowość i zachorowalność stwierdzono w przypadku zaburzeń zachowania i emocji. Drugim zaburzeniem pod względem liczebności osób leczonych były zaburzenia nerwicowe związane ze stresem⁴¹. Z przeprowadzonej przez Miasto Lublin w 2023 r. diagnozy zjawiska uzależnień na terenie miasta Lublin wynika, że najczęściej używaną przez młodzież substancją psychoaktywną jest alkohol. Jednak to uzależnienia behawioralne są obecnie największym problemem zarówno wśród lubelskiej młodzieży, jak i osób dorosłych. Wśród uzależnień behawioralnych są problemy związane z wykorzystywaniem nowych technologii, w tym: spędzanie czasu w internecie, korzystanie ze smartfona, granie w gry komputerowe i oglądanie telewizji. Kolejne problemy dotyczą kompulsywnego kupowania, nadmiernej pracy, uczęszczania na siłownię, korzystania z fitness oraz uprawiania seksu i hazardu⁴². Według najnowszych danych przeprowadzonych w Lublinie zauważono wzrost spożycia napojów alkoholowych wśród młodzieży uczęszczającej do siódmych i ósmych klas szkół podstawowych oraz osób ze szkół średnich⁴³. Napoje energetyczne systematycznie używa ponad połowa młodzieży szkolnej, a nikotynę ponad 30%.

Uczestnicy i uczestniczki lubelskich badań uważają, że pandemia znacząco zmieniła edukację i relacje rodzinne, co prowadziło do widocznych skutków w postaci problemów psychicznych i behawioralnych u młodych ludzi. Wskazują na potrzebę zwiększenia edukacji z zakresu zdrowia psychicznego, fizycznego i seksualnego, również we współpracy z organizacjami pozarządowymi. W tym celu sugerowano tworzenie długofalowych programów opartych na współpracy międzysektorowej, które chronią zdrowie, w tym zdrowie psychiczne, młodych ludzi.

⁴¹ Zdrowie dla Lublina 2021-2025 - opracowanie własne na podstawie danych z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie

⁴² Raport z badania „Diagnoza zjawiska uzależnień oraz związanych z nimi problemów na terenie miasta Lublin” opracowany przez Towarzystwo Nowa Kuźnia, Lublin, luty-czerwiec 2023 r.)

⁴³ Diagnoza zjawiska uzależnień oraz związanych z nim problemów na terenie miasta Lublin, 2023, badanie wykonano na zlecenie oraz ze środków Urzędu Miasta Lublin

Dodatkowe ważne kwestie dla osób młodych

Opisane powyżej obszary pokazują tylko część ważnych dla młodzieży tematów. Analizując materiały z lubelskich badań realizowanych w ramach tworzenia Polityki młodzieżowej wyraźnie widzimy jeszcze kilka ważnych wątków.

Młodzież ma świadomość i potrzebę funkcjonowania we włączającym środowisku, podkreśla, że miasto i osoby pracujące z młodzieżą powinny być otwarte na różnorodność i tolerancyjne. Ważny jest temat dostępności działań dla osób z niepełnosprawnością i włączania ich w życie społeczne i partycypację, np. do Młodzieżowej Rady Miasta Lublin. Włączanie w społeczność miasta dotyczy także osób cudzoziemskich i jest istotnym tematem dla młodych ludzi.

Często wskazywanym problemem jest potrzeba wyjścia z promocją poza komunikacyjną "bańkę", do nowych osób, które jeszcze nie są aktywne czy nie znają oferty miasta, instytucji i organizacji. Podkreślano, że jest to bardzo ważne i trudne wyzwanie, a możliwości sukcesu uczestnicy i uczestniczki badań poszukiwali w wychodzeniu do młodzieży, szerokim informowaniu w szkołach i poza nimi oraz w niestandardowych działaniach.

Innym kluczowym tematem wskazywanym podczas badań przez lubelską młodzież było zagadnienie transportu publicznego. Młodzi ludzie czują się bezpośrednimi odbiorcami usług komunikacyjnych i wskazują związane z nimi trudności: zbyt rzadkie kursowanie autobusów, tłok w pojazdach, opóźnienia czy też problematyczne, a czasem agresywne zachowania których doświadczają. Podkreślają także, że ważne by skuteczną i efektywną komunikacją publiczną objąć nie tylko sam Lublin, ale również miejscowości Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Zdaniem młodzieży temat transportu powinien wybrzmieć w Polityce młodzieżowej.

Poczucie bezpieczeństwa to kolejny ważny temat. Wskazywane są konkretne części miasta, ulice czy tereny zielone, które nie są, w perspektywie młodych osób, bezpieczne. Wynika to przede wszystkim z obecności i zachowań osób będących pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych, ale też przeświadczenia o tym, że trudno liczyć na wsparcie nieznanomych osób w niebezpiecznych sytuacjach. Innym problemem jest przemoc rówieśnicza. W tym zakresie pracownicy i pracowniczki młodzieżowe podkreślają potrzebę wypracowania działań interwencyjnych realizowanych w szkołach, przy wsparciu wyspecjalizowanych organizacji.

Grupa osób pracujących z młodzieżą widzi potrzebę własnego doskonalenia, sieciowania i wsparcia na poziomie miasta. Polityka Młodzieżowa może stanowić dobry start do otoczenia

opieką zawodu pracownika/pracowniczki młodzieżowej. Europejska Stolica Młodzieży Lublin 2023 to czas wielu dobrych zmian w Lublinie. Osoby, które są zaangażowane w działania z i na rzecz młodzieży zaznaczają, że kluczową potrzebą na przyszłe lata jest kontynuowanie obranej drogi i dbałość o priorytetowe traktowanie młodzieży, a o za tym idzie, zabezpieczenie funduszy na długofalowe działania.

To tylko wyimek pełnej diagnozy, która złożyła się na naszą odpowiedź systemową w postaci polityki młodzieżowej Lublina. Z gotowości do odpowiedzi na te wyzwania stworzyliśmy politykę młodzieżową Lublina.

Odbiorcy Polityki młodzieżowej Lublina

Młodzi to pojęcie bardzo szerokie, które obejmuje różne grupy wiekowe i może być zdefiniowane w zależności od kontekstu i celów polityki. W różnych okolicznościach wiek, który uznaje się za młody, może być rozumiany odmiennie. Co więcej, młodzież może być definiowana nie tylko na podstawie wieku, ale także na podstawie innych czynników, takich jak etap edukacji, status zawodowy, zaangażowanie społeczne czy aspiracje życiowe.

Lubelska polityka młodzieżowa przyjmuje zakres wiekowy od 13 do 26 lat - od symbolicznego czasu wejścia w okres adolescencji (potocznie dojrzewania) i nabycia ograniczonej zdolności prawnej do momentu zakończeniu studiów bądź rozpoczęcia pierwszej stałej pracy. Rozumiemy, że ustalając takie granice wiekowe, musimy być elastyczni ze względu na różnice w rozwoju jednostek w tej grupie wiekowej. W ramach tej młodzieży wyróżniamy mniejsze grupy: uczniowie i uczennice, studenci i studentki oraz młodzi dorośli, którzy usamodzielniają się i wchodzą w dorosłe życie. Program w Lublinie jest skierowany do młodzieży, która mieszka, uczy się, studiuje, spędza tu czas lub przyjeżdża rozwijać swoje zainteresowania, pracować w mieście, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży w wieku szkolnym i studenckim.

Ważne dla naszego rozumienia odbiorców (beneficjentów) polityki miasta jest spojrzenie nie tylko na młode osoby mieszkające, zameldowane na terenie Lublina. Lublin jest liderem Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM), miejscem, które angażuje młodzież z innych gmin w województwie lubelskim. W polityce nie można zapomnieć o młodzieży mieszkającej na obszarze LOM, uczącej się na co dzień w Lublinie, korzystającej tym samym z oferty, którą Lublin przedstawia młodzieży. Politykę młodzieżową Lublina stworzyliśmy dla wszystkich młodych osób korzystających z usług naszego miasta, także dla tej grupy, która nie mieszka, nie uczy się ani nie pracuje w naszym mieście, ale okazynie, np. w weekendy czy w ramach wydarzeń plenerowych, korzysta z oferty turystycznej, sportowej czy kulturalnej.

Kolejną grupą, do której skierowane są działania zawarte w polityce, są tzw. pracownicy młodzieżowi, którzy na co dzień pracują z i na rzecz młodych ludzi. Są to pracownicy i pracowniczki instytucji i organizacji współpracujących z młodzieżą, m.in. nauczyciele i nauczycielki, pedagodzy i psychologowie poradni psychologiczno-pedagogicznych, pracownicy i pracowniczki świetlic szkolnych, bibliotek, młodzieżowych domów kultury, klubów młodzieżowych oraz specjaliści i specjalistki z organizacji skupionych na pracy z młodzieżą, a także urzędnicy współpracujący z młodzieżą.

Wizja

Lublin to miasto dynamiczne i inspirujące, w którym młodzi ludzie mogą rozwijać się w bezpiecznych warunkach, uczestniczyć w życiu społecznym oraz aktywnie kształtować i współdecydować o przyszłości miasta, w którym żyją, uczą się, pracują, rozwijają. Lublin to miejsce, gdzie młodzi ludzie mają możliwość rozwijania swojego potencjału, czują się związani z miastem i mają realny wpływ na jego przyszłość. To miasto, w którym młodzież może marzyć, tworzyć i osiągać sukcesy w sprzyjających warunkach stworzonych przez siebie i partnersko nastawionych dorosłych.

Zasady

Dla nas zasady stanowią fundament, który powinien być obecny we wszystkich inicjatywach miasta skierowanych do młodych. Można je postrzegać jako publiczne zobowiązanie miasta do tego, jakie wartości uważamy za kluczowe podczas pracy dla lubelskiej młodzieży. Te zasady można również traktować jako oczekiwane rezultaty realizacji naszej polityki – kiedy wykonamy wszystkie zaplanowane działania, Lublin będzie miastem, które w pełni honoruje wskazane poniżej zasady. W końcu zasady można potraktować jako „checklistę” przygotowując się do spotkania z młodymi, czyli jako swoisty kodeks relacji „dorosły pracujący dla miasta – młody człowiek”.

Jesteśmy otwarci na różnorodność młodych i ich potrzeb - akceptujemy, że młodzież jest różnorodna, a jej potrzeby i doświadczenia – unikalne. Podchodzimy do osób młodych bez uprzedzeń. Każdemu młodemu człowiekowi dajemy czystą kartę, to znaczy nie utrwalamy stereotypów i negatywnych przekonań.

Podmiotowe podejście - młodzi traktowani są podmiotowo. Oznacza to, że uznajemy młodych ludzi za ekspertów od ich własnego świata. Pozwalamy im na proponowanie rozwiązań oraz podejmowanie decyzji w kwestiach, które ich dotyczą. Widzimy wartość w tym, aby młodzi uczyli się sprawczości i odpowiedzialności za własne decyzje. Jesteśmy

gotowi uszanować decyzje młodzieży, nawet jeżeli nie zgadzamy się z nimi.

Podążamy za młodzieżą - jesteśmy ciekawi perspektyw osób młodych. Nieustannie pytamy, co dla nich jest ważne. Przyglądamy się i badamy zachowania, trendy i potrzeby młodych. Ciągłe sygnalizujemy gotowość do rozmowy.

Wyrównujemy szanse - tworzymy miejską ofertę dla młodych tak, by wszyscy - niezależnie od barier i trudności - mogli z niej skorzystać na równych zasadach. Wychodzimy z założenia, że każdy ma prawo do równego traktowania. Miasto rozpoznaje trudne sytuacje młodych ludzi. Realizujemy działania włączające poprzez nowoczesne projekty wyrównywania szans.

Międzypokoleniowa wspólnota - zdajemy sobie sprawę, że podstawą efektywnej wspólnoty jest współdziałanie. Uczymy się od siebie nawzajem. Szukamy tego, co nas łączy. Jesteśmy przekonani, że czerpanie z różnych doświadczeń i światopoglądów jest ważne, żeby umacniać dialog międzypokoleniowy.

Bezpieczeństwo – jako wartość społeczna – dostrzegając wyzwania i zagrożenia współczesności, patrząc jednocześnie w przyszłość, dajemy młodym ludziom szansę na osiągnięcie stabilności i życie w poczuciu pewności dnia jutrzejszego. Chcemy, żeby młodzi ludzie widzieli w Lublinie miejsce do bezpiecznego i komfortowego życia oraz aktywności i wyrażania poglądów.

Kierunki

Poniższe kierunki są wyrazem priorytetów, którymi powinniśmy się kierować przy planowaniu i realizacji działań skierowanych do młodzieży. To odpowiedzi na potrzeby i wyzwania młodych

mieszkańców i mieszkank Lublina oraz osób pracujących z młodzieżą. Odczytaliśmy je z analizy aktualnych badań trendów i sytuacji młodych, ale przede wszystkim z wyników naszego wewnętrznego procesu badawczego, który uruchomiliśmy przed opracowaniem treści polityki.

Język kierunków to język wizji – marzeń o mieście za 5, 10, 15 lat. Wiele z wymienionych działań już jest realizowanych. Umieszczenie ich w polityce podkreśla ich znaczenia dla świata młodych i cementuje w systemowym podejściu do tego świata. Inne za to są nowymi pomysłami, które - realizowane - będą wspierać w osiągnięciu wyznaczonych priorytetów. Kierunki nie są zamkniętymi katalogami działań a bardziej listą zadań, które są odpowiedzią na najpilniejsze wyzwania wskazane przez młodych. Opisy kierunków mogą inspirować obecnych i przyszłych decydentów, urzędników, miejskie instytucje i organizacje z nimi współpracujące do podjęcia kolejnych działań i zobowiązań.

1. Młodzi ze spokojną terażniejszością.

#dobrostan #transportpubliczny #dostępność #klimat #edukacja

Powiązania ze Strategią Lublin 2030

B.2. Sieć zrównoważonego transportu

B.4. Transformacja energetyczna miasta i czyste powietrze

B.5. Łagodzenie zmian klimatu w oparciu o obiegi zamknięte

C.1. Miasto otwarte i włączające

W młodym pokoleniu jest wiele obaw i niepewności co do przyszłości. Te obawy rodzą się tu i teraz. Pojawiają się one w kontekście myślenia o kolejnym etapie edukacji, wyborze uczelni, poszukiwaniu pierwszej pracy czy też braku pomysłu na własną przyszłość. Aby zadbać o dobre i pewne jutro młodych w mieście nie uciekniemy od tego, jak młodzież porusza się po mieście, jakim powietrzem oddycha oraz czy ma szansę zadbać o swoje zdrowie. Lublin zobowiązuje się do stworzenia środowiska, w którym młodzi mieszkańcy i mieszkanki mogą cieszyć się **spokojną terażniejszością**, rozwijając się w zdrowy, bezpieczny i zrównoważony sposób. Podejmiemy działania nakierowane na poprawę dostępności szerokiego katalogu usług zdrowia publicznego, szczególnie związanych z dobrostanem psychicznym i wspieraniem/profilaktyką dobrych nawyków. Dzięki temu młodzi będą mogli skupić się na

zdobywaniu wiedzy i doświadczenia, na swoim życiu osobistym i myśleniu o przyszłości, zabawie i poznawaniu rówieśników. Zwiększymy dostęp do wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla młodych osób, dbając o ich zdrowie psychiczne. Będziemy rozwijali programy profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym. W obliczu wciąż nasilających się kryzysów psychicznych, szczególnie wśród młodych, niezwykle ważne jest zapewnienie profesjonalnego systemu wsparcia dla osób ich doświadczających oraz ich rodzin. Dlatego Miasto podejmie kolejne inicjatywy, których celem jest popularyzowanie wiedzy o zdrowiu psychicznym, kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zapewnienie niezbędnej pomocy potrzebującym. Ponadto, poprzez działania w szkołach, będziemy wspierali edukację żywieniową z wykorzystaniem produktów lokalnych, gdyż kształtowanie dobrych nawyków jest jednym z istotniejszych elementów profilaktyki zdrowia. Będziemy także kontynuowali przedsięwzięcia dążące do zmniejszania skali ubóstwa menstruacyjnego wśród młodych mieszanek Lublina. Ważną składową ochrony zdrowia jest także przeciwdziałanie chorobom zakaźnym, dlatego dalej chcemy zachęcać młode osoby i ich rodziny do szczepień profilaktycznych (w tym przeciw HPV). Do tworzenia tej zmiany zaprosimy podmioty lecznicze, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, jednostki organizacyjne Gminy Lublin, komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin i organizacje pozarządowe.

Miasto Lublin podejmuje wiele działań w zakresie wykreowania wśród mieszkańców, tym młodzieży, mody na zdrowie poprzez zmianę stylu życia na bardziej aktywny i wolny od uzależnień. Wiele działań dotyczy promocji korzystania przez mieszkańców z profilaktyki zdrowotnej min. w obszarze chorób zakaźnych, czyli szczepień, badań w zakresie chorób cywilizacyjnych np. układu krążenia, cukrzycy i zdrowia psychicznego. Miasto Lublin podejmuje szereg działań w zakresie wspierania i promowania aktywności fizycznej wśród mieszkańców Lublina. Sport jest istotnym elementem życia społecznego w aspekcie poprawy zdrowia, rozwoju fizycznego, psychicznego i intelektualnego człowieka. Motywacją do zwiększenia aktywności fizycznej mieszkańców jest coraz lepszy dostęp do infrastruktury rekreacyjno – sportowej (boiska, sale gimnastyczne, siłownie na świeżym powietrzu, itp.). Celem jest także przeciwdziałanie zjawiskom agresji wśród dzieci i młodzieży, poprzez

skierowanie do tych środowisk profesjonalnej oferty zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych połączonych w programami profilaktycznymi.

Należy zwrócić uwagę na znaczenie wolnego czasu w życiu młodych ludzi, „spokojna teraźniejszość” to również szeroki wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu, czy to na rozwijaniu zainteresowań indywidualnie czy grupowo. Miasto musi w związku z tym dbać o ciągły rozwój i doskonalenie oferty kulturalnej (ale również sportowej), tak aby młodzi ludzie mieli możliwość zaangażowania się zgodnie ze swoimi preferencjami. Sport i kulturę musi traktować jako narzędzie pozytywnej zmiany w życiu młodych ludzi, nie zapominając, że spędzanie wolnego czasu poprzez sport i kulturę może być wartością samą w sobie.

Dążymy do **poprawy jakości środowiska naturalnego w naszym mieście**, poprzez inwestycje w zieleń miejską, ochronę przyrody, powietrza, wód i edukację ekologiczną. Zabiegamy o to, aby nie tylko miasto było zieloną enklawą, ale również cały region – będziemy wspierać w tematach klimatycznych inne gminy współpracujące z Lublinem w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego a wyrazem tego są już teraz strategiczne plany zapisane w Planie Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. W coraz większym stopniu będziemy podejmować działania adaptacyjne do zmian klimatu. Wiemy, że ochrona środowiska i zeroemisyjność lokalnej gospodarki to nie „fanaberia” młodych, ale podstawowy warunek funkcjonowania na planecie Ziemi – bez czystego powietrza, czystej wody nie będzie przestrzeni na dodatkowe działania młodych. Zapewnimy młodzieży komfortowe warunki do rozwoju w duchu zrównoważonym oraz stworzymy dostęp do atrakcyjnych przestrzeni zielonych, również w celu ich wykorzystania do aktywnego spędzania czasu wolnego, kontaktu z przyrodą, wyciszenia, rekreacji i integracji z innymi osobami.

Aby młodzież mogła korzystać z oferty miasta niezbędna jest też dobra, dostępna dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnością, **bezpieczna i niskoemisyjna komunikacja publiczna**. Inwestujemy w rozwój infrastruktury transportowej, zapewniając dostępność i bezpieczeństwo komunikacji publicznej, dróg dla pieszych i rowerów. Uczymy młodzież w zakresie korzystania z alternatywnych dla samochodu środków transportu, takich jak rowery czy transport publiczny i podróże piesze. Dużo osób uczących się w Lublinie, realizujących tu swój rozwój sportowy, kulturalny, naukowy etc. mieszka na obszarze LOM i dojeżdża do Lublina. Ze względu na obecną siatkę połączeń i godziny kursowania komunikacji

publicznej osoby te są narażone na wykluczenie z możliwości uczestnictwa w dodatkowych aktywnościach. Dlatego też, będziemy rozmawiali z naszymi partnerami z LOM o wspólnych rozwiązaniach transportowych dla całego obszaru funkcjonalnego. Kwestia mobilności, potrzeby darmowej albo tańszej komunikacji pojawiła się na większości spotkań konsultacyjnych czy rozmów o potrzebach młodych ludzi.

Spokojna teraźniejszość jest dostępna dla wszystkich – będziemy dążyć do zapewnienia jak najlepszej **dostępności i dostosowania infrastruktury miejskiej oraz usług publicznych dla młodzieży ze szczególnymi potrzebami**, w tym osób z niepełnosprawnościami. Szczególnie dotyczy to budynków szkolnych, instytucji kultury i urzędu, które będą zmieniać się na dostępne, bez barier. Zadbamy także o lepsze dostosowanie pod tym względem przestrzeni ogólnomiejskich.

Działamy na rzecz integracji społecznej i aktywnego uczestnictwa wszystkich młodych mieszkańców i mieszkank miasta – także nowych mieszkańców i mieszkank z innych gmin z terenu Polski czy z zagranicy, którzy przyjechali do Lublina. Nie zapominamy także o osobach z doświadczeniem uchodźstwa. Dostrzegamy wartość różnorodności i potencjał rozwoju miasta otwartego, wielokulturowego i przyjaznego.

Co robimy, aby wzmacniać ten kierunek i co chcemy kontynuować?

- Projekty adresowane do uczniów i uczennic lubelskich szkół popularyzujące wiedzę o zdrowiu, w tym o zdrowiu psychicznym oraz projekty rozwijające umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Kontynuacja działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych i uzależnieniom behawioralnym
- Warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej w tematyce komunikacji miejskiej i transportu zeroemisyjnego, podczas których zapoznają się oni z zaletami korzystania z komunikacji publicznej .
- Wdrażanie w życie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, który doprowadzi do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla z lubelskiego transportu i wzmocni dobre nawyki korzystania z bezsilnikowych środków transportu.

- Dalsze inwestycje w autobusy elektryczne i trolejbusy, które już dzisiaj sprawiają, że Lublin spełnia blisko 40% próg udziału pojazdów zeroemisyjnych w całej flocie, będąc w ścisłej czołówce systemów elektromobilnych w Polsce, a nawet w Europie.
- Poszerzanie dostępności biletów przez rozwój płatności bezgotówkowych i nową wersję aplikacji mobilnej LUBIKA.

Co nowego planujemy wprowadzić w życie naszego miasta?

- Promowanie wdrażania Standardów Ochrony Dzieci i Młodzieży we wszystkich placówkach oświatowych, instytucjach i organizacjach pracujących z młodzieżą.
- Nowe programy wspierające zdrowie psychiczne w szkołach, poradniach pedagogicznych i przestrzeniach młodzieżowych.
- Systematyczna modernizacja taboru komunikacji publicznej pod kątem jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w tym zapewnienie rozwoju alternatywnych sposobów komunikacji głosowej w autobusach. Poprawa dostępności przystanków komunikacji publicznej.
- Rozwój sieci ścieżek rowerowych, zwłaszcza na trasach prowadzących do szkół i uczelni.
- Przy okazji przyszłych zmian siatek połączeń komunikacji publicznej w pierwszej kolejności zaproszenie do dyskusji osób młodych i uwzględnienie ich specyficznych potrzeb związanych z dojazdem do szkoły oraz usług sportowych i kulturalnych oferowanych przez Miasto. Będziemy wrażliwi na potrzeby młodzieży uczącej się, studiującej lub pracującej w Lublinie, ale nie mieszkającej tu na co dzień.
- Systematyczne dostosowywanie szkolnej infrastruktury do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością zgodnie z możliwościami technicznymi budynków.
- Zwiększenie poziomu wiedzy i przygotowania instytucji miejskich i organizacji pozarządowych współpracujących z miastem w temacie dostępności realizowanych przez nich działań.
- Wdrażanie programów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu, w tym m.in. zagospodarowanie terenów i zwiększenie dostępności zieleni wokół szkół.

2. Dobre wejście w dorosłość.

#mieszkalnictwo #rynekpracy #rodzina #uczelnie #edukacja

Powiązania ze Strategią Lublin 2030

Wizja Lublin w 2030 roku to średniej wielkości polska i europejska metropolia, dobrze postrzegana w kraju i za granicą, wyróżniająca się jako ośrodek akademicki, miasto kultury i przestrzeń rozwoju nowoczesnej gospodarki. Lublin to miasto cieszące się uznaniem wielopokoleniowej i różnorodnej społeczności, skutecznie zarządzane, pełne zieleni i możliwości podejmowania różnorodnych aktywności miejsce do życia, w którym z satysfakcją i w sprzyjających warunkach można realizować swoje aspiracje edukacyjne, zawodowe i twórcze, wychowywać dzieci i starzeć się. Dumę lublinian buduje wyjątkowy klimat miasta, w którym każdy jest mile widziany.

- A.1. Wysoka jakość kształcenia na każdym etapie życia
- A.2. Akademicki Lublin – międzynarodowy ośrodek kształcenia i badań
- A.3. Synergia miasta i uczelni
- A.4. Innowacyjne i zrównoważone ekosystemy gospodarcze
- A.5. Kultura przedsiębiorczości i nowoczesna infrastruktura biznesu

Młodzi tworząc wizję życia w Lublinie zadają sobie i miastu konkretne pytania – czy będziemy mogli znaleźć mieszkanie w dostępnej cenie, dobrą pierwszą pracę, czy starczy nam czasu i pieniędzy na założenie rodziny? Miasto (jako gmina na prawach powiatu) nie we wszystkich tych obszarach posiada kompetencje i samodzielną możliwości działania na wielką skalę.

Jesteśmy jednak w stanie dokonać istotnej zmiany dla młodszych i przyszłych pokoleń, opiekując się tylko tymi zadaniami publicznymi, które leżą w naszej sferze oddziaływania.

Lublin będzie wspierać młodzież w usamodzielnianiu się tworząc mechanizmy zaspokajające jej podstawowe i najpilniejsze potrzeby, w tym mieszkaniowe. Działania z obszaru mieszkalnictwa będą realizowane z myślą o różnorodnych potrzebach młodych ludzi oraz zapewnieniu im komfortu mobilności i realizacji różnych scenariuszy na przyszłość. Miasto jest w gotowości do progresywnych działań zapewniających prawo do mieszkania. Jednak bez finansowej przestrzeni od władz krajowych samodzielnie niewiele może zrobić, poza przygotowaniem idei i fundamentów do dalszej pracy. Jak wskazuje Strategia Lublin 2030, mieszkalnictwo jest drugim kluczowym czynnikiem służącym poprawie warunków życia. Obszar mieszkalnictwa to także wsparcie prawne i doradcze w wynajmowaniu czy kupnie mieszkania w Lublinie. Poznanie dzielnic, osiedli oraz podstawowych zasad funkcjonowania rynku nieruchomości będzie częścią edukacji młodych ludzi.

Miasto dostrzega problemy młodych przy szukaniu pierwszej pracy i stworzy system wsparcia w ich usamodzielnieniu się zawodowym i zdobywaniu niezbędnego doświadczenia. Dotyczy to także wspierania w pomysłach na przyszłość np. poprzez pomoc przy zakładaniu własnej firmy, pokazywanie, że na obszarze Lublina można realizować różnorodne scenariusze rozwoju zawodowego (m.in. w sektorze publicznym, organizacjach pozarządowych, w sferze naukowej czy też w zawodach technicznych). Jednym z elementów skutecznej polityki prowadzonej w obszarze rynku pracy będzie ułatwienie płynnego przechodzenia z edukacji do aktywności zawodowej, w tym wdrażanie efektywnych programów wspierających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej w szkołach. Miasto w dalszym ciągu będzie wspierać rozwój przedsiębiorczości a także zachęcać młodych ludzi do realizacji w Lublinie swoich pomysłów na biznes.

Będziemy rozwijać działania z obszaru polityki prorodzinnej, które wspierają młodych ludzi w zakładaniu i utrzymaniu rodzin. Dążymy do stworzenia warunków sprzyjających rodzinom poprzez dostarczanie im wsparcia finansowego, edukacyjnego i opiekuńczego. Nasze inicjatywy obejmują programy zachęcające do odpowiedzialnego rodzicielstwa, zapewnienie dostępu do przedszkoli i żłobków, a także wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi, tak aby młodzi rodzice mogli godzić życie rodzinne i zawodowe. W ten sposób tworzymy otoczenie sprzyjające stabilności rodziny i zapewniające młodym ludziom wsparcie w ich drodze ku rodzicielstwu i tworzeniu własnych rodzin. Jako miasto będziemy także kontynuować rozpoczęty w 2023 roku miejski program leczenia niepłodności metodą invitro kierowany do kobiet w wieku powyżej 25 roku życia.

Miasto stawia na podnoszenie **jakości i efektywności prowadzonej sieci szkół oraz tworzenie możliwości współpracy pomiędzyszkołami**. Miasto będzie dążyło do tego, aby szkoła przygotowywała do sprawnego funkcjonowania na rynku pracy oraz w społeczeństwie w dorosłym życiu, a środowisko szkolne sprzyjało budowaniu relacji, zdobywaniu nowych doświadczeń i wiedzy, odkrywaniu świata.

Miasto dąży do zapewnienia odpowiedniej do potrzeb liczby miejsc opieki i nauki, w wysokim standardzie, we wszystkich publicznych przedszkolach i szkołach. Jednocześnie jakość szkolnictwa jest wysoka. Równocześnie miasto dostosowuje ofertę kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Mimo, że miasto nie odpowiada za rozwój szkolnictwa wyższego to odpowiada za stworzenie dobrych warunków i otoczenia. Dostrzegamy wielką wartość w potencjale akademickim Lublina i zacieśnianiu relacji z uczelniami. Chcemy, aby były to miejsca utrwalania przywiązania do miasta, zdobywania wiedzy i kompetencji niezbędnych na lokalnym rynku pracy; aby kierunki kształcenia na lubelskich uczelniach wspomagały rozwój kapitału społecznego i potencjału gospodarczo-innowacyjnego miasta i regionu. Miasto będzie stwarzać warunki do współpracy międzysektorowej (nauka-biznes-administracja), gwarantującej rozwój zrównoważonego rynku pracy. Miasto zachęca uczelnie wyższe do otwierania nowych kierunków studiów, które będą odpowiedzią na potrzeby lokalnego rynku pracy.

Co robimy, aby wzmacniać ten kierunek i co chcemy kontynuować?

- Rozwój istniejących międzysektorowych narzędzi koordynacji działań dla młodych np. działającej od 2011 roku specjalnej komórki do współpracy ze środowiskiem akademickim czy wieloosobowego stanowiska ds. współpracy z młodzieżą funkcjonującego w Wydziale Oświaty.
- Kontynuacja programów grantowych skierowanych do aktywnych studentów i studentek, wzmacniając ich wymiar miejski oraz podkreślając obecność wydarzeń poza ścisłym terenem akademickim i priorytet na rozmowy międzysektorowe, otwieranie się akademii i tworzenie relacji między instytucjami.
- Rozwinięcie i poszerzenie dostępności praktycznych programów wspierających młodych w odnalezieniu się na rynku pracy. Dodanie komponentów związanych ze specyfiką lokalnego rynku pracy oraz niestandardowych sposobów budowania kariery (założenie własnej organizacji pozarządowej czy praca w administracji).
- Organizowanie tematycznych targów pracy dla młodych absolwentów i absolwentek szkół ponadpodstawowych oraz uczelni lubelskich.
- Zapewnienie dostępności miejsc w żłobkach i przedszkolach adekwatnie do potrzeb.
- Poszerzanie katalogu ulg i uprawnień wynikających z lubelskiej karty Rodzina Trzy Plus.
- Realizacja programów i projektów podnoszących jakość i efektywność kształcenia.
- Rozwijanie oferty szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Co nowego planujemy wprowadzić w życie naszego miasta?

- Zaplanowanie zorganizowanych działań miasta wokół rozwoju mieszkalnictwa, zaczynając od badania, które sprawdzi i odpowie na potrzeby mieszkaniowe młodego pokolenia Lublinian i Lublinianek oraz zaprogramuje rozwój tego obszaru na kolejne lata przy okazji współpracy z władzami centralnymi.
- Wspieranie współpracy uczelni wyższych ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi, służącej wzmocnieniu praktycznego podejścia do nauki i łatwiejszego startu na rynku pracy.
- Pilotaż programu łączącego uczelnie wyższe, pracodawców i młode osoby w szkołach ponadpodstawowych w celu organizacji staży zawodowych.
- Testowanie różnych podejść do wspierania doradztwa zawodowego w szkołach publicznych, w tym organizowanie szkoleń dla doradców, koordynowanie współpracy Miejskiego Urzędu Pracy z doradcami.
- Inkubator młodzieżowych organizacji pozarządowych – zachęcanie młodych do zakładania własnych organizacji społecznych, które mogą stać się ich sposobem na rozwój i pierwszą pracę lub przygotowanie do niej. Dzielenie się wiedzą i praktykami od istniejących, doświadczonych organizacji młodzieżowych działających na terenie Lublina i pokazywanie młodym, jak - krok po kroku - można założyć organizację.
- Rozwijanie programu edukacji przedsiębiorczości poprzez realizację projektów skierowanych do wszystkich grup wiekowych systemu edukacji. Działania te wzmocnią wiedzę o przedsiębiorczości wśród dzieci, młodzieży oraz studentów. Rozwój umiejętności miękkich w obszarze przedsiębiorczości pozwoli na zwiększenie szans na znalezienie w przyszłości przez nich pracy, która zapewni im satysfakcję.
- Przeszkolenie pracowników i pracowniczek miejskich instytucji z zasad współpracy z młodym człowiekiem oraz zwrócenie uwagi na dynamikę zmian związanych z wchodzeniem na rynek pracy nowych generacji młodych ludzi (pokolenie Z etc.)

3. Zaangażowana przyszłość.

#edukacjaobywatelska #partycypacja #rozwójtalentów #kultura #sport

Powiązania ze Strategią Lublin 2030

C.3. Aktywne sąsiedztwo

D.1. Miasto przemysłów kultury

D.2. Atrakcyjna oferta sportowa i szerokie możliwości spędzania wolnego czasu

Miasto tworzy przestrzeń do rozwoju dla każdego i zachęca do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i na szczeblu krajowym. Zaangażowanie młodych jest dostrzegane i wyróżniane. W mieście istnieją sprawdzone, wieloletnie oraz pilotażowe działania i narzędzia, dzięki którym młodzież może wypróbować i przekonać się do korzystania z narzędzi partycypacji obywatelskiej na różnych szczeblach. Partycypacja młodzieży realizuje się także poprzez współpracę miasta z organizacjami pozarządowymi, szkołami i uczelniami. Do uczestnictwa w procesach decyzyjnych włącza się istniejące w mieście młodzieżowe ciała konsultacyjne reprezentujące interesy młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem ciał samorządniczych takich jak Rada Studentów Lublina czy Młodzieżowa Rada Miasta Lublin. Rzeczywiste włączenie młodych do współdecydowania o mieście, wzmocni wiarygodność dorosłych w kontaktach z młodzieżą.

W placówkach edukacyjnych prowadzona jest edukacja obywatelska (z uwzględnieniem obszarów edukacji politycznej i samorządowej), uwzględniająca temat aktywności społecznej, partycypacji, edukacji europejskiej oraz kompetencji społecznych i obywatelskich (w rozumieniu Zalecenia Rady UE z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie). W szkole rozwijana jest samorządność uczniowska - pamięta się o roli młodych w podejmowaniu decyzji, promowaniu oddolnej inicjatywy uczniowskiej, demokratycznych zasad funkcjonowania szkoły. Będziemy wspierać samorządność młodych w ramach struktur miasta, m.in. poprzez rozwój Młodzieżowej Rady Miasta Lublina i Rady Studentów Lublina.

Miasto i miejskie instytucje oferować będą różnorodną oraz dostępną finansowo i czasowo ofertę zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania naukowe, artystyczne i sportowe młodzieży, bez względu na poziom mistrzostwa. Z myślą o wzmocnieniu i kreowaniu innowacyjnego rynku pracy, będziemy rozwijać ofertę nieodpłatnych zajęć pozalekcyjnych w dyscyplinach STEM (z ang. Science, Technology, Engineering, Mathematics, czyli grupy nauk przyrodniczo - techniczno – matematycznych), które rozbudzają w uczniach i uczennicach pasje do przedmiotów ścisłych. Ponadto Miasto będzie stwarzać optymalne warunki do

powszechnego uprawiania sportu przez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sportowej, w tym tej przyszkolnej oraz realizację programów i projektów mających na celu promocję oraz zaangażowanie młodzieży do aktywności fizycznej jak również mających na celu podnoszenie poziomu sportowego młodzieży uczestniczącej w szkoleniu sportowym. Sport w tym kierunku jest też sposobem na zapewnienie równowagi i aktywnego wypoczynku po pracy/szkole (z ang. work-life balance) oraz wsparcia profilaktyki zdrowia, także w wymiarze zdrowia psychicznego

Kultura w młodzieżowym Lublinie będzie spełniać ważną funkcję integracyjną i wzmacniającą w przywiązaniu do miasta przez bycie miejscem na oddolne działania, realizowane w przestrzeniach miejskich i często dedykowane dla młodych. Kultura staje się w tym kontekście nie tylko narzędziem rozrywki, ale także ważnym narzędziem społecznego zaangażowania. Młodzi ludzie mają możliwość działać oddolnie, inicjować własne projekty i być częścią twórczej społeczności. Dzięki temu czują się bardziej związani z Lublinem, a miasto staje się dla nich miejscem, w którym mogą spełniać swoje pasje i marzenia. Warto podkreślić, że polityka młodzieżowa opiera się nie tylko na dostępie do kultury, ale również na jej tworzeniu i kształtowaniu. Dzięki temu kultura staje się nieodłączną częścią życia młodych ludzi w Lublinie i wspomaga ich rozwój osobisty oraz społeczny.

Jeśli „zaangażowana przyszłość” to należy podkreślić rolę edukacji pozaformalnej, w tym kulturalnej i artystycznej. Edukacja kulturalna i artystyczna może dać młodym ludziom narzędzia do odbioru świata i samorozwoju. WYROBIENIE nawyku kontaktów z kulturą czy ZDOBYCIE wiedzy o tym w jaki sposób odbierać kulturę to niezwykle ważne zadania, w których działania miasta i jego instytucji mogą mieć istotne znaczenie. Dlatego właśnie Lublin kładzie również nacisk na rozwój kompetencji kulturalnych. Miejskie instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe działające w sektorze kultury zapewniają szeroki program kulturalnym z silnie rozbudowanymi komponentami edukacyjnymi. Na bazie dotychczasowych działań, w ścisłej współpracy ze szkołami, będziemy starali się stworzyć kompleksowy program edukacji kulturalnej.

Co robimy, aby wzmacniać ten kierunek i co chcemy kontynuować?

- Stworzenie takich okoliczności, w których każda szkoła w Lublinie będzie mogła dołączyć do programu Szkolny Budżet Obywatelski a przez to zaprosić uczniów i uczennice do uczestnictwa w procesie demokratycznego współdecydowania.
- Rozszerzenie materiałów Akademii Miasto o kolejne aspekty funkcjonowania miasta i wiedzy o samorządzie terytorialnym m.in. o budżecie obywatelskim, konsultacjach społecznych, inicjatywie lokalnej. Dostęp do Akademii Miasto będzie powszechniejszy, tak aby z czasem program stał się miejskim programem edukacji obywatelskiej i samorządowej zbudowanym na zaangażowaniu przeszkolonych nauczycieli i nauczycielek oraz trenerów i trenerek organizacji społecznych.
- Miejski Aktywator Młodzieżowy – rozwój programu połączony z ciągłym eksperymentowaniem z formułą tematyczną naboru grantów. W kolejnych latach mocniejszy akcent może zostać położony na generowanie i okres inkubacji pomysłów młodych, który kończy się przyznaniem grantu.
- Rozszerzanie działań służących rozwijaniu kompetencji przyszłości u uczniów np. poprzez realizację projektów, bądź stworzenie miejskiego systemu rozwijania kompetencji przyszłości.
- Systematyczny rozwój infrastruktury sportowej miejskiej i przyszkolnej, tak aby stworzyć przestrzeń do integracji młodych przez aktywności sportowej.
- Kontynuacja programu „Dzielnice Kultury”, który skupia się na zwiększeniu aktywnego uczestnictwa w kulturze mieszkańców i mieszkanek Lublina, niezależnie od wieku oraz wspieranie kultury oddolnej i oddalonej od centrum miasta.
- Wsparcie działalności Młodzieżowej Rady Miasta Lublin, w tym m.in. zapewnienie wsparcia finansowego.

Co nowego planujemy wprowadzić w życie naszego miasta?

- Rozwój stałej współpracy z Radami Rodziców przy okazji wprowadzania kolejnych szkolnych budżetów obywatelskich czy budowania miejskiej edukacji samorządowej. Dzięki temu nie tylko uczniowie i uczennice, ale także ich rodzice, będą wiedzieć, jak skorzystać z oferty miasta i włączyć się do współdecydowania o nim.

- Obowiązek uwzględnienia partnerskiego zaproszenia młodych i ciał reprezentujących ich interesy w każdym procesie konsultacyjnym. To sposób na zadbanie o interesy młodzieży jako grupy niedoreprezentowanej w miejskich procesach współdecydowania i wyeliminowanie barier wynikających z wieku, kontaktu z dorosłymi, braku eksperckiej wiedzy.
- Lubelski program streetworkingu młodzieżowego – wsparcie istniejących działań streetworkingowych prowadzonych na obszarach rewitalizacji przez zapewnienie szkoleń dla streetworkerów do pracy z młodzieżą, a także przez realizację projektów z młodzieżą np. w zakresie zmiany najbliższego otoczenia (rewitalizacja podwórka, stworzenie miejsca do spędzania czasu na świeżym powietrzu).
- System współpracy lubelskich szkół z instytucjami kultury w zakresie edukacji kulturalnej
- Rozwijanie działalności i wyposażenia młodzieżowych domów kultury oraz edukacji artystycznej.
- Wsparcie szkoleniowe i finansowe dla samorządów uczniowskich w lubelskich szkołach poprzez wprowadzenie programu grantowego dla samorządów uczniowskich, tak aby to te najbardziej oddolne demokratyczne społeczności były szkołą budowania zaufania do demokracji i partycypacji.
- Będziemy sieciować aktywnych uczniów i uczennice z samorządów uczniowskich z Młodzieżową Radą Miasta.
- Własne mechanizmy współdecydowania w miejskich instytucjach, np. biblioteczne budżety obywatelskiej, warsztaty konsultacyjne program teatru.
- Realizacja programów i projektów mających na celu promocję oraz zaangażowanie młodzieży do aktywności fizycznej jak również mających na celu podnoszenie poziomu sportowego młodzieży uczestniczącej w szkoleniu sportowym.

4. Młodzi osadzeni w lokalnej tożsamości.

#miejscadlamłodych #lokalność #bezpieczeństwo #wolontariat

Powiązania ze Strategią Lublin 2030

Misją Lublina jest dążenie do stworzenia możliwie najlepszego miejsca do życia, kształcenia, pracy i wypoczynku poprzez realizację wielu programów i projektów na rzecz mieszkańców i przez nich.

Zrównoważony rozwój miasta jest zgodny z oczekiwaniem wielopokoleniowej społeczności i opiera się na wartościach takich jak gościnność, otwartość na różnorodność, gotowość na zmianę, lokalność oraz poszanowanie przyrody i dbałość o ekosystem. Priorytetem jest zdrowie i dobrostan mieszkańców.

C.2. Miasto wielopokoleniowe

C.3. Aktywne sąsiedztwo

Miasto dba o włączenie młodych ludzi w szeroką wspólnotę mieszkańców i mieszkank - wzmacnia otwartość i dostrzega wartość różnorodności młodej społeczności. W młodzieży wzmacniane jest poczucie sprawstwa i odpowiedzialności za otaczającą przestrzeń oraz wspólnotę, w której mieszkają, uczą się i bawią. Młodzi wiedzą, że mogą inicjować i realizować oddolne inicjatywy społeczne i obywatelskie w swojej społeczności szkolnej, na osiedlu oraz w mieście. Młodzi wiedzą, że miasto jest otwarte na ich pomysły, a osoby wspierające młodzież są dobrze przygotowane i zmotywowane do współpracy przy ich realizacji. Ten przepływ pomysłowości odbywa się na podstawie realnych potrzeb miasta.

Młodzi będą mieli możliwość tworzenia w swojej okolicy kolejnych Przestrzeni Młodych, opartych na ich potrzebach, ale też zasadach. W takich przestrzeniach będą mogli poczuć się sobą i próbować samodzielności w organizacji i planowaniu. Dalej będą to miejsca bezpieczne, wolne od ideologii politycznej i religijnej, szanujące różnorodność oraz wspierające młodzież w rozwoju i rozwiązywaniu problemów. W mieście będą powstawać miejsca, w których młodzi mogą nawiązywać nowe relacje - znajomości, pierwsze miłości - dzięki temu ich obecność w Lublinie nie będzie miała jedynie wymiaru zawodowego czy edukacyjnego, ale także opierać się będzie na bliskości z innymi ludźmi, co zminimalizuje ryzyko wyprowadzki z Lublina. Miasto będzie rozwijać otwarte przestrzenie publiczne, które zapraszają młodych do korzystania z uroków naszego miasta i poznawania przyrody i architektury. Ponadto, w szkołach, planuje się rozwijanie przestrzeni wspólnych, sprzyjających budowaniu relacji, rozwijaniu kreatywności, odpoczynkowi i pomagających redukować stres.

Z wyników badań przeprowadzonych na potrzeby polityki młodzieżowej, wynika, że związek młodych ludzi z miastem nie jest budowany w oparciu o miejskie programy, ale o relacje ze znajomymi i rodziną. Lubelska młodzież odnajduje swoje miejsce w większej, wspólnocie samorządowej. Ale miasto dostrzega i dba również o rozwój mikro wspólnot, tych które są najbliższe młodzieży. Rolą grup rówieśniczych i szkół jest nauka współdziałania – to tam

uczniowie i uczennice nabywają umiejętności pracy w grupie i wyznaczania wspólnych celów. Miasto powinno dbać o naturalny rozwój tych wspólnot. Dążąc do budowania społeczności wokół ważnych dla młodzieży tematów i obszarów życia, miasto stwarza warunki do rozwoju sieci społecznych oraz wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy uczniami i uczennicami z różnych osiedli i społeczności. Rozwijany jest wolontariat z uwzględnieniem działań międzypokoleniowych i działań na rzecz dobra wspólnego. Kształtowanie relacji społecznych to także udział w wydarzeniach (np. przez wspólne kibicowanie i pełnienie roli ambasadorów poprzez reprezentowanie lokalnych klubów sportowych i Miasta na arenie krajowej i międzynarodowej) i wolontariacie sportowym. Chcemy, żeby młodzi ludzie poczuli emocjonalny związek z Lublinem – polubili to miasto, pokochali. Poczucie tożsamości z miastem jest pierwszym krokiem do wzięcia odpowiedzialności za jego teraźniejszość i przyszłość. Lublin będzie miejscem dla młodych, miejscem, w którym uważnie słucha się młodych i traktuje ich po partnersku.

W dalszym ciągu podejmować będziemy działania nakierowane na zapewnienie poczucia bezpieczeństwa młodych mieszkańców i mieszkank Lublina. Bezpieczeństwo traktujemy wielopłaszczyznowo, uwzględniając różnorodne sytuacje i konteksty, w jakich młody człowiek się znajduje. Bezpieczny Lublin to miejsce m.in. bez ryzyka napaści, kradzieży, bez przemocy, bez mowy nienawiści czy aktów wandalizmu. To włączająca przestrzeń umożliwiająca swobodne wyrażanie siebie i własnych poglądów. Bezpieczeństwo to także poszanowanie innych mieszkańców i mieszkank oraz dążenie do wielopokoleniowego dialogu społecznego. Bezpieczna wspólnota pozwala na uwolnienie potencjału młodych ludzi - edukacyjnego, zawodowego, kreatywnego - na rzecz miasta. Młodzi od dawna zauważają narastające nierówności społeczne i wyzwania, z jakimi przychodzi się mierzyć grupom szczególnie narażonym na dyskryminację i stygmatyzację. Dlatego też zadaniem bezpiecznego Miasta Młodych jest ochrona najsłabszych oraz uważność na wszelkie przejawy dyskryminacji i niesprawiedliwości oraz solidaryzm społeczny, także z młodymi mieszkańcami i mieszkankami. Bezpieczne miasto przeciwdziała przemocy w rodzinie i tworzy odpowiednie warunki do życia, również w wymiarze bezpieczeństwa społecznego czy zdrowotnego (z uwzględnieniem dostępu do wsparcia psychologicznego). Dostrzegając ogromny potencjał, jaki niesie ze sobą międzykulturowość, zadbamy o aktywne uczestnictwo młodzieży zagranicznej, imigranckiej i

z doświadczeniem uchodźstwa, w życiu miasta. Już dzisiaj podejmujemy działania na rzecz wypracowania dokumentu polityki integracyjnej Lublina.

Co robimy, aby wzmacniać ten kierunek i co chcemy kontynuować?

- Przestrzeń Młodych – rozwijanie miejskiej sieci Przestrzeni Młodych, tak aby każdy młody człowiek w Lublinie miał do niej łatwy i komfortowy dostęp (także z perspektywy dostępności architektonicznej i informacyjnej). Otwieranie nowych miejsc młodzieżowych w dzielnicach będzie opierało się o diagnozę społeczną i bieżącą ewaluację istniejących Przestrzeni. Będziemy rozwijać również działalność programową w przestrzeniach młodzieżowych, w szczególności w zakresie działań profilaktycznych i zdrowia psychicznego oraz edukacji samorządowej i budowania więzi społecznych.
- Rozwijanie przestrzeni wspólnych w szkołach sprzyjających budowaniu relacji, rozwijaniu kreatywności, odpoczynkowi i pomagających redukować stres.
- Promowanie Wolontariatu Lubelskiego zarówno wśród miejskich instytucji i organizacji pozarządowych, jak i wśród młodych osób, tak aby platforma stała się miejscem intensywnego łączenia aktywności i czasu młodych z potrzebami lokalnych podmiotów działających na rzecz dobra wspólnego.
- Utrzymanie stałej obecności strażników miejskich w szkołach i kontynuacja działań o charakterze profilaktycznym skierowanych do dzieci i młodzieży (różnorodne formy warsztatowe, pogadanki i spotkania w szkołach).
- Rozwijanie programu „Odkryj Lublin” dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych działających na terenie Miasta Lublin oferującego bezpłatne spacery i przewodniki turystyczne eksplorujące różnorodność i historię naszego miasta. Będziemy dostosowywać program do potrzeb i zainteresowań młodych ludzi, również eksperymentując z formą spacerów i ich tematyką. Otwarcie programu na studentów i studentki.

Co nowego planujemy wprowadzić w życie naszego miasta?

- Promowanie wielokulturowości, różnorodności oraz działań antydyskryminacyjnych m.in. poprzez współpracę z wyspecjalizowanymi organizacjami pozarządowymi i

placówkami oświatowymi – stworzenie miejskiego programu dla tolerancji, integracji oraz praw człowieka.

- Zbadanie poczucia bezpieczeństwa z perspektywy młodych osób, pytając jednocześnie o uwarunkowania i proponowane rekomendacje. Będzie to na swój sposób młodzieżowy audyt bezpieczeństwa Lublina.
- Wyznaczenie stref aktywności młodzieży w przestrzeni publicznej jako alternatywy i sposobu ograniczenia rozproszenia negatywnych zjawisk w przestrzeni miejskiej.
- Wypracowanie kanałów komunikacji młodych osób ze Strażą Miejską, tak aby młodzi ludzie czuli zaufanie do formacji i chętniej angażowali się w działania zmierzające do poprawy poczucia i stanu bezpieczeństwa w Lublinie - wyposażenie strażników miejskich pracujących w terenie w kompetencje do pracy z młodzieżą oraz kompetencje językowe na poziomie branżowym do kontaktu z młodzieżą zagraniczną.

5. Mądra dorosłość dla młodości.

#pracownicymłodzieżowy #sieciwspółpracy #organizacjepozarządowe

Powiązania ze Strategią Lublin 2030

C.1. Miasto otwarte i włączające

Cel horyzontalny 4. Zintegrowane zarządzanie miastem zgodnie z zasadami partycypacji i modelem współzarządzania

Młodość ma swoją ogromną siłę. Dlatego stworzyliśmy tę politykę - żeby tę siłę wspierać i wykorzystywać dla dobra wspólnego w naszym mieście. Ale młodość ma też swoje ograniczenia. Nie wszystkie zmiany i decyzje w mieście mogą zależeć od głosu młodych – miasto to społeczność różnych osób, nie tylko młodzieży. Do tego istnieją ograniczenia prawne. Dlatego niezwykle ważne jest, aby w naszym mieście młodzież odnalazła kompetentnego partnera w dorosłych. Chcemy, aby w Lublinie działało (np. w organizacjach społecznych, oddolnych ruchach) i pracowało (w urzędzie czy miejskich instytucjach, szkołach) wielu rzeczników spraw młodych.

Pracownicy i pracowniczki wspierający młodzież będą rozwijać kwalifikacje umożliwiające im budowanie partnerskich relacji z młodymi. Zadbamy o ich dobrostan i rozwój - to szczególnie ważne dla funkcjonowania całego systemu wspierania młodych. Bez mądrych dorosłych nie uda się wdrożyć zaprojektowanych kierunków.

Miasto będzie pokazywać rodzicom oraz osobom pracującym z młodzieżą różne możliwości poszukiwania i wspierania naturalnych predyspozycji edukacyjnych i zawodowych młodzieży oraz motywowania młodego pokolenia w rozwoju i kreowaniu własnej przyszłości. Pojęcie pracowników młodzieżowych rozumiemy szeroko – to nauczyciele i nauczycielki pracujący z młodymi w szkołach, pracownicy i pracowniczki miejskich instytucji kultury, organizacji pozarządowych czy pracownicy socjalni. Miasto będzie rozwijać platformy do współpracy i poznania się pomiędzy dorosłymi pracującymi z młodzieżą służące wymianie wiedzy, doświadczeń i pomysłów oraz sieciowaniu i podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć.

Miasto dostrzega rolę lokalnych organizacji pozarządowych w zapoczątkowaniu i prowadzeniu wielu działań tworzących już teraz politykę młodzieżową miasta Lublin. Chcemy rozwijać tę współpracę i budować filary polityki młodzieżowej na kompetencjach, energii i zasobach naszych lokalnych partnerów. Miasto będzie wspierać i inkubować rozwój młodzieżowych organizacji pozarządowych.

Co robimy, aby wzmocnić ten kierunek i co chcemy kontynuować?

- Kontynuacja działań komunikacyjnych i sieciujących rozpoczętych w ramach przygotowań i realizacji programu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 – osoby, które do tej pory angażowały swój czas i energię, zaprosimy do współtworzenia działań dla młodych w kolejnych latach, także tych programowanych przez Politykę młodzieżową Lublina.
- Cykliczne szkolenia kompetencyjne i spotkania sieciujące dla pracowników młodzieżowych z różnych instytucji, takie jak Letnia Szkoła Youthworku.

Co nowego planujemy wprowadzić w życie naszego miasta?

- Lubelska definicja pracownika młodzieżowego oraz wprowadzenie do naszych działań elementów Europejskiej Karty Lokalnej Pracy z Młodzieżą (z ang. *European Charter on Local Youth Work*) jako kodeksu pracownika młodzieżowego.